

Pravda a skutečnost

Prvním předpokladem správného (pravého) přístupu k problému „pravdy“ je opuštění tradičního, ale hrubě mylného předpokladu (ergo předsudku), že skutečnost prostě jest, tj. že je tím, čím jest a jak jest, bez jakéhokoli vztahu k čemukoli jinému. To znamená, že podle tohoto předsudku taková „skutečnost“ zůstává tím, čím je, i když ji vytrhneme z jejích reálných (skutečných) souvislostí, tedy z jejího okolí, prostředí, dokonce jakoby ze světa vůbec. Tak tomu ovšem zdaleka není, protože vztahy každé skutečnosti („reálné“ jednotliviny) k ostatním skutečnostem („reálným“ jednotlivinám) jsou nejen četné, ale zejména je jimi každá taková jednotlivina ve své skutečnosti (uskutečnění) spolukonstituována, neboť je pro ně jen tím, nač dovedou reagovat. V tom smyslu lze přiznat Berkeleymu jistou omezenou oprávněnost, když trval na tom, že *esse est percipi*; chybou je pouze ona redukce reagování na pouhé percipování, jako by každá percepce nebyla nutně zároveň akcí a ovšem i reakcí.

(Písek, 100716-1.)